

Eerste zondag van de Advent, 1 december 2024

Lezingen: Jeremia 33, 14-16; Lucas 21, 25-28.34-36

Inleiding

Vandaag lezen we twee lezingen. Een lezing komt uit het boek Jeremia en de ander uit het evangelie volgens Lucas.

De lezingen zijn geschreven in een tijd van grote rampen. De profeet Jeremia leefde in een rumoerige tijd. Hij predikte rond 600 voor Christus vlak voor de val van Jeruzalem en de tempel. Lucas schreef zijn evangelie daarentegen kort nadat Jeruzalem en de tempel wederom waren gevallen, in het jaar 70 na Christus. Het zijn belangrijke keerpunten in de joodse geschiedenis.

Wat de lezingen willen aangeven is dat er telkens opnieuw rampen en bedreigingen zijn en dat het belangrijk is dat we als mensen verbonden blijven en zorg-dragen voor elkaar zodat niemand er geestelijk aan ten gronde gaat (1).

Overweging

Advent, op weg naar Kerstmis, een tijd van inkeer, hoop op vrede en verbinding tussen mensen. Dat er licht mag zijn. Kerstmis komt op ons af en omgekeerd, wij leven naar ernaartoe. Een beweging vanuit twee kanten.

Voor sommigen mensen betekenen deze weken warme chocolademelk en cadeautjes, voor anderen een periode van bezinning. Weer andere mensen vinden deze weken geen fijne periode, zij beleven het als een periode waar je ongevraagd door heen moet. En heel veel mensen negeren de advent, het leeft niet meer zoals vroeger. Vieren van de advent is niet vanzelfsprekend.

De adventsperiode begint vandaag en bij een begin kun je vragen stellen.

Bijvoorbeeld, wat verwachten we van de advent? En waaraan zou de adventsperiode minimaal moeten voldoen? Voor onszelf of voor anderen?

Een andere vraag is, met welke houding gaan we deze weken in? Wenden we onze ogen af, sluiten we ons af, dromen we weg? Of blijven we kijken en proberen we te begrijpen wat we zien? Kruipen we weg of staan we oog in oog met de feiten en proberen we er wijzer van te worden? Lucas beveelt ons het laatste aan (2).

Lucas is de enige evangelist die het leven benoemt als het volgen van een weg (3).

Hij bedoelt de weg die we volgen vanuit onze levensbeschouwing. Lucas zelf volgde de weg die Jezus met zijn leven had voorgeleefd. Een weg naar Jeruzalem.

Natuurlijk zal Jeruzalem in deze tijd niet het eerste zijn wat in je opkomt als je denkt aan een weg van vrede en recht, maar zoals altijd moeten we de oude verhalen symbolisch beschouwen. Jeruzalem, niet alleen een bestemming van vrede en recht, maar ook een uitgangspunt hoe je je leven kunt invullen.

Er zijn meerdere wegen die naar Jeruzalem leiden en ieder mens kan er een kiezen. Welke weg je kiest is persoonlijk. Graag wil ik drie voorbeelden met u delen.

Bijvoorbeeld, de weg van de stilte. Als we stil zijn kan het rustig worden in onszelf en als we rustig zijn kan er iets van Licht in ons gaan schijnen. Misschien dat daardoor belemmeringen in ons kleiner worden of verdwijnen, zoals materialisme of onverschilligheid. En als dat gebeurt kan er iets nieuws ontstaan, kan een nieuwe richting zichtbaar worden.

Een tweede weg is de weg van verzoening. Het is een weg van vergeving vragen en geven, dialoog, herstel en verbinding. Een prachtig voorbeeld stond in de krant over een oliebolbakker in Utrecht, die de sollicitatie van een meisje van 15 jaar had geweigerd vanwege haar hoofddoek (4). Het leidde tot woede en verontwaardiging, met name onder Nederlandse moslims. De oliebolbakker koos niet voor verdediging of ontkenning. In plaats daarvan ging hij in gesprek met de ouders en het meisje en hij bood oprecht zijn excuses aan. En hij bood ook aan om persoonlijk excuses aan te bieden bij de moskee, gratis oliebolletjes voor de kinderen uit de buurt uit te delen en een deel van zijn winst te doneren aan een goed doel voor kansengelijkheid. De ouders kozen op hun beurt voor vergeving en dialoog en geen juridische stappen te ondernemen. Ze voelden namelijk een morele plicht op te komen voor de rechten van hun gemeenschap, maar ze geloven als praktiserende moslims dat barmhartigheid de *juiste* weg is. Beiden waren in staat de wereld anders te gaan zien dan hoe ze zich voelden direct nadat het gebeurd was. Hoe krachtig kunnen oprechte excuses en dialoog zijn.

Een derde weg is de weg van omzien naar elkaar. Omzien naar elkaar kan op kleine momenten gebeuren. Misschien wel juist op de kleine momenten. Iemand vertelde bijvoorbeeld dat ze in de supermarkt een vroegere onderwijzeres van de kinderen herkende en aansprak. Ze haalden herinneringen op en de onderwijzeres vertelde dat haar man een paar jaar geleden was overleden. Het was zomaar een warm gesprek midden in de supermarkt en het deed beiden zichtbaar goed. Hoe mooi als je in deze hectische periode echt tijd neemt voor elkaar. Juist in deze tijd.

De Advent nodigt uit om onze wegen bewust te bewandelen; zowel individueel als samen met anderen. In de adventstijd is de kern niet dat wij *perfect* bewust of waakzaam zijn, maar dat er altijd een nieuwe kans is om licht en hoop toe te laten in ons leven.

Als waakzaam zijn je niet lukt vanwege zorgen, vermoeidheid of afleiding is dat heel menselijk. Jezus zegt dit al aan te voelen in het evangelie van vandaag, waar hij waarschuwt om niet versuft te raken.

Wees dan mild voor jezelf. Het kan beginnen met te accepteren dat je niet altijd waakzaam, bewust of hoopvol kunt zijn. Waakzaam zijn is een proces, geen eindbestemming, lijkt Lucas te zeggen. Soms is het al genoeg te erkennen dat het moeilijk gaat. Laat dat het besef zijn en probeer van daaruit kleine stapjes te zetten. Als je het moeilijk vindt om waakzaam te zijn, sta je daarin niet alleen. Praat met iemand die je vertrouwt. Soms kan een ander je helpen om je blik te verruimen en weer perspectief te zien. Waakzaam zijn hoeft je niet alleen te doen.

Tot slot, kleine lichtpuntjes kunnen de diepste duisternis doorbreken. We kunnen zelf lichtdrager zijn voor elkaar, net zoals die twee mensen in de supermarkt. Iemand schetste eens het volgende beeld over goede mensen:

Een goed mens is als een klein licht, dat wandelt door de nacht en op zijn tocht gedoofde sterren weer aansteekt.

Wat er op onze weg komt, weten we niet. Onze waakzaamheid kan ervoor zorgen dat ons gezichtsveld zich niet vernauwt en dat we de goede richting blijven zien. De advent nodigt ons uit om de tijd opnieuw te bezien en misschien dat daardoor een nieuwe richting zichtbaar wordt voor onszelf en voor anderen.

Dat er licht moge zijn.

Hyleco Nauta

Inspiratie:

1. Vóór het luiden van de klok, Marie-José Janssen en Gerard Zuidberg
2. In het leerhuis van Lucas, Hein Jan van Ogtrop/ H.Oosterhuis
3. Met Lukas op weg, Gijs Bouwman
4. NRC 20 november 2024 / RTVUtrecht.nl